

Sygn. akt III A Ua 441/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Stanisława Kubica (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Pauter SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji M. G.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 25 stycznia 2012 r. sygn. akt V U 1595/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. G. w odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 10 listopada 2011 r. stwierdzającej, że wnioskodawca, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 czerwca 2006 r. do 31 grudnia 2007 r., domagał się jej zmiany w kierunku ustalenia, że nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 czerwca 2006 r. do 31 grudnia 2007 r. z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

W odpowiedzi na odwołanie, pozwany organ rentowy wniosł o jego oddalenie z uwagi na brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny: decyzją z dnia 17 grudnia 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że wnioskodawca M. G., jako osoba wykonująca pracę nakładczą u płatnika składek (...)R. P.” z siedzibą w L. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym w okresie od 1 czerwca 2006 r. do 31 grudnia 2007 r. Organ rentowy uznał, iż umowa o pracę nakładczą, zawarta pomiędzy wnioskodawcą a płatnikiem składek, została zawarta w celu obejścia przepisów ustawy systemowej i jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, w związku z czym, nie wywołuje skutku prawnego w postaci tytułu do podlegania ubezpieczeniom społecznym. Odwołanie płatnika składek od powyższej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 7 września 2010 r., sygn. akt VU 141/10. Na skutek apelacji płatnika, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 10 maja 2011 r., sygn. akt III AUa 2226/10 uchylił wyrok Sądu I instancji i odrzucił odwołanie w zakresie dotyczącym zainteresowanych w sprawie, w tym m.in. M. G., a dalej idącą apelację oddalił. Płatnik składek R. P. (...) z siedzibą w L. złożył skargę o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 17 grudnia 2008 r., jednakże skarga ta została załatwiona decyzją z dnia 31 stycznia 2011 r. o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji. M. G. dokonał zgłoszenia siebie jako ubezpieczonego za sporny okres z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego oraz deklarował składki wyłącznie na ubezpieczenie zdrowotne. Pomimo uprawomocnienia się decyzji z dnia 17 grudnia 2008 r., wnioskodawca nie sporządził prawidłowych dokumentów ubezpieczeniowych, tj. zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą oraz deklaracji rozliczeniowych, w których należało rozliczyć składki na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe, zdrowotne oraz Fundusz Pracy. Wobec powyższego, na podstawie prawomocnej decyzji z dnia 17 grudnia 2008 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., decyzją z dnia 10 listopada 2011 r. stwierdził, że M. G., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 czerwca 2006 r. do 31 grudnia 2007 r.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy wyrokiem z dnia 25 stycznia 2012 r. oddalił odwołanie wnioskodawcy i zasądził od wnioskodawcy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu do wyroku Sąd Okręgowy wskazał, iż wbrew argumentacji skarżącego, sam fakt osiągnięcia przez niego przychodu z tytułu wykonywania pracy nakładczej, nie uprawnia go do wyboru tytułu ubezpieczenia. Zgodnie bowiem z art. 9 ust. 2 ustawy systemowej, osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z kilku tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 (praca nakładcza), 4-6 (m.in. osoby prowadzące pozarolniczą działalność) jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Może ona jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych tytułów lub zmienić tytuł ubezpieczeń. Jak wynika z bezspornego materiału dowodowego, decyzją z dnia 17 grudnia 2008 r. ZUS stwierdził, że wnioskodawca M. G., jako osoba wykonująca pracę nakładczą u płatnika składek (...) R. P. z siedzibą w L. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym w okresie od 1 czerwca 2006 r. do 31 grudnia 2007 r. M. G., z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej, zgłosił się jedynie do ubezpieczenia zdrowotnego. Sąd Okręgowy wskazał, iż skoro zatem sam wnioskodawca zgłosił się do ubezpieczenia zdrowotnego jako osoba prowadząca taką działalność i jednocześnie, z mocy prawomocnej decyzji ZUS z dnia 17 grudnia 2008 r., nie podlegał ubezpieczeniom społecznym jako nakładca i nie posiadał żadnego innego tytułu do ubezpieczenia społecznego, to w okresie objętym sporem – zgodnie z powołanymi wyżej przepisami ustawy systemowej – z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej, powinien być objęty obowiązkowo nie tylko ubezpieczeniem zdrowotnym, lecz także ubezpieczeniami społecznymi (emerytalnym, rentowymi i wypadkowym). Wbrew stanowisku skarżącego, przepis art. 18 ust. 1 ustawy systemowej, nie przewiduje uprawnień do wyboru tytułu ubezpieczenia po spełnieniu przesłanki w tym przepisie przewidzianej. Jak słusznie bowiem zwrócił uwagę organ rentowy, przepis ten określa jedynie co stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne dla wskazanych w tym przepisie grup ubezpieczonych, w tym nakładców.

Nie daje natomiast prawa do wyboru tytułu ubezpieczenia. Uprawnienie takie określa bowiem powołany wyżej art. 9 ust. 2 ustawy systemowej. W odniesieniu do poruszonej w odwołaniu kwestii, dotyczącej składek opłaconych z tytułu wykonywania pracy nakładczej, organ rentowy wyjaśnił, iż w zakresie tym zostanie zastosowany przepis art. 24 ust. 6a ustawy systemowej, który stanowi, iż nienależnie opłacone składki podlegają zaliczeniu przez Zakład z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku – na poczet przyszłych składek, chyba że płatnik składek złoży wniosek o zwrot składek. Ustosunkowując się natomiast do wskazywanych przez wnioskodawcę okoliczności, świadczących, według niego, o bezzasadności zakwestionowania przez ZUS umowy o pracę nakładczą zawartą z R. P. "Graf" z siedzibą w L., wskazać za organem rentowym należy, iż sprawa ta była już przedmiotem postępowania sądowego i została zakończona powołanymi wyżej wyrokami: Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 07 września 2010r. i Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 10 maja 2011 r. W związku z powyższym, decyzja ZUS z dnia 17 grudnia 2008 r. stała się prawomocna. Odnosząc się natomiast do pozostałej argumentacji przytoczonej w odwołaniu, wskazać należy, iż organ rentowy nie dysponuje żadnymi informacjami na temat postępowania przed Sądem Administracyjnym w W. w sprawie o stwierdzenie nieważności decyzji. Z bezspornych ustaleń faktycznych wynika jedynie, że płatnik składek R. P. (...)z siedzibą w L., złożył do ZUS skargę o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 17 grudnia 2008 r., jednakże skarga ta została załatwiona decyzją z dnia 31 stycznia 2011 r. o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji. Wobec powyższego, brak podstaw do uchylenia zaskarżonej decyzji czy zawieszenia postępowania w sprawie.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca, który zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię tj. niewłaściwe zastosowanie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych:

- a) naruszenie prawa tj. art. 2 i 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez twierdzenie, że na jej podstawie można wywieść uprawnienie co do stanowienia o niepodleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.
- b) naruszenie prawa tj. art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez nieprzestrzeganie zasady równego traktowania wszystkich ubezpieczonych;
- c) naruszenie prawa tj. art. 3 ust. 1 pkt. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez błędne przyjęcie, iż Przedsiębiorca jako ubezpieczony, który dodatkowo wykonuje pracę nakładczą i wybiera ten tytuł ubezpieczeniowy dla ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego jest zobowiązany do wykonywania zadań płatnika z zakresu ubezpieczeń społecznych dla tytułu ubezpieczeniowego wynikającego z wykonywania pracy nakładczej;
- d) naruszenie prawa tj. art.6 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 9 ust. 2 poprzez kwestionowanie uprawnienia do wyboru tytułu ubezpieczenia wynikającego wprost z ustawy systemowej i wskazywanie na inne podstawy prawne;
- e) naruszenie prawa tj. art. 13 pkt.2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez ustalenie, że wykonawcy będąc przedsiębiorcami nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zawartej umowy o pracę nakładczą;
- f) naruszenie prawa tj. art. 68 ust 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez wykroczenie przez organ wydający decyzję poza zakres swojego działania określonego w tym artykule w stosunku do przedsiębiorcy;
- g) naruszenie prawa tj. art. 68 ust. 1 pkt 7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez twierdzenie że organ rentowy nie jest związany treścią informacji umieszczanych w biuletynach informacyjnych wydawanych na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych a bezpośrednio bądź pośrednio dotyczących materii objętych przedmiotową sprawą;
- h) naruszenie prawa tj. art. 83 ust 1 pkt - 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez wydanie błędnych decyzji w indywidualnej sprawie, będącej przedmiotem niniejszego postępowania,

i) naruszenie prawa materialnego wskutek błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania art. 58 kc, art. 83 kc oraz art. 353¹ kc, a także naruszenie art. 2, art. 31 ust. 2 zdanie drugie oraz art. 32 Konstytucji RP;

j) obrazę prawa art. 2 Konstytucji RP, naruszenie art. 2 Konstytucji poprzez pozbawienie obywatela praw do wyboru ubezpieczeń emerytalno-rentowych, pomimo, że prawo przewiduje możliwość takiego wyboru;

k) obrazę prawa art. 61 § 1 i 2 kpa. naruszenie prawa procesowego, a w szczególności:

-.

- art. 27 i art. 228 § 1 i 2 poprzez ominięcie przepisów ustawy systemowej regulujących zasadę i tryb wyboru tytułu ubezpieczenia przy zbiegu ubezpieczeń jak również nie dokonanie oceny legalności wydanej decyzji na podstawie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego do czego był zobowiązany.
- art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów w zakresie błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz nierozpoznanie całości zebranego materiału w sprawie poprzez przyjęcie, że skarżący zawarł pozorne umowy o pracę nakładczą wbrew temu, iż z zebranego materiału bezspornie wynika, że celem stron było zawarcie rzeczywistej umowy o pracę nakładczą;
- naruszenie prawa procesowego w zakresie błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania art. 58 kc. i naruszenie art. 18 i 32 Konstytucji poprzez wydanie orzeczenia sprzecznego z zasadami ochrony rodziny i równości wobec prawa;
- naruszenie prawa materialnego poprzez nie zastosowanie w przedmiotowej sprawie Uchwały składu 7 sędziów z 21.04.2010 r. (sygn. akt IIUZP 1/10), w której dokonano wykładni sądowej uprawnień ZUS zapisanych w ustawie systemowej;
- niewyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy tj. zarzutów podniesionych odwołaniu, a dotyczących niespełnienia przez decyzję wymogów formalnych, co wynika z treści art. 107 § 1 3 kpa. w związku z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;
- naruszenie przepisu art. 217 kpc;
- nierozpoznanie istoty sprawy, przez przyjęcie w konsekwencji, że ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu wykonywania umowy o pracę nakładczą, brak istotnych ustaleń Sądu w treści zebranego w sprawie materiału uzasadniających stanowiło, iż nastąpiło obejście ustawy czy też pozorność oświadczenia woli w sytuacji gdy obowiązujące przepisy dawały możliwość zawierania i wykonywania umowy o pracę nakładczą, tak jak realizowały strony w przedmiotowej sprawie. Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji zgromadził w sprawie wystarczający materiał dowodowy, a jego ocena nie narusza granic zastrzeżonych dla swobodnej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 kpc). Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji Sąd I instancji wydał trafne rozstrzygnięcie znajdujące uzasadnienie w całokształcie sprawy oraz treści obowiązujących przepisów, a Sąd Apelacyjny aprobując w pełni te ustalenia przyjmuje je za własne bez potrzeby szczegółowego ich przytaczania.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia czy wnioskodawca podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Zgodnie z treścią art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1998 roku, Nr 137 poz. 887 z późn. zm.) osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z kilku tytułów jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Może ona jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych tytułów lub zmienić tytuł ubezpieczeń.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie wnioskodawca na mocy decyzji organu rentowego z dnia 17 grudnia 2008 roku potwierdzonej przez prawomocnie zakończone postępowanie zakończone powołanymi wyrokami: Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 7 września 2010 r. i Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 10 maja 2011 r. został wyłączony z ubezpieczenia społecznego z tytułu zwartych umów o pracę nakładczą. Tym samym, skoro wnioskodawca został prawomocnie wyłączony z ubezpieczeń społecznych z tytułu umów o pracę nakładczą konsekwencją wskazanych decyzji jest objęcie wnioskodawcy ubezpieczeniami społecznym z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej. Ustalenia Sądu Okręgowego wskazują wnioskodawca z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej, zgłosił się do ubezpieczenia zdrowotnego. Wobec tego skoro wnioskodawca nie podlega ubezpieczeniu społecznemu jako nakładca i nie posiada żadnego innego tytułu do ubezpieczenia społecznego, to powinien podlegać ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Wobec powyższego wskazać należy, iż decyzja organu rentowego ustalająca podleganie wnioskodawcy pod ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej jest słuszna. Prawidłowo zatem Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawcy od wskazanej decyzji organu rentowego.

Sąd Apelacyjny w pełni zgadza się z ustaleniami dokonanymi przez Sąd I instancji. Natomiast zarzuty wnioskodawcy opierające się jedynie na zarzucie dokonania odmiennej oceny stanu faktycznego sprawy, nie mogą znaleźć uznania w kontekście zgromadzonego materiału dowodowego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację wnioskodawcy jako bezzasadną.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego Sąd wydał w oparciu o przepis art. 98 kpc. w z uwzględnieniem przepisów § 12 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.). Wnioskodawca w całości uległ w sprawie, a więc całość kosztów postępowania należało zasądzić na rzecz organu rentowego. Zgodnie z treścią § 12 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu stawki minimalne za prowadzenie spraw w postępowaniu apelacyjnym wynoszą przed sądem apelacyjnym 75% stawki minimalnej, a jeżeli w poprzedniej instancji sprawy nie prowadził ten sam radca prawny – 100% stawki minimalnej, w obu przypadkach nie mniej niż 120 zł. Tym samym zasadnym jest zasądzenie organowi rentowemu kwotę 120 zł.

R.S.